

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

6^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 5 Ιανουαρίου 2021 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αποκάρδου Πρόεδρος, Μαργαρίτα Κανάβα Εισηγήτρια και Ιωάννα Θεμελή Μέλη.

Για να εξετάσει την από 28.11.2020 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1761/30.11.2020 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία « *** » (εφεξής ο «προσφεύγων»), που εδρεύει στην *** , όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του *** (εφεξής ο «αναθέτων φορέας»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της υπ' αριθμ. 227/17.11.2020 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου περί έγκρισης του υπ' αριθμ. 1/9.11.2020 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού αναφορικά με τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών και οικονομικών προσφορών και αναζήρυξης προσωρινού αναδόχου και

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία « ***» (εφεξής ο «πρώτος παρεμβαίνων»), που εδρεύει στη *** , όπως εκπροσωπείται νόμιμα και

Κατά της παρεμβαίνουσας ένωσης οικονομικών φορέων αποτελούμενη από 1) τον οικονομικό φορέα με την επωνυμία « ***» και 2) τον οικονομικό φορέα « ***» (εφεξής ο «δεύτερος παρεμβαίνων»), που εδρεύει κατά δήλωσή της στους *** , όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το σκέλος που κρίνονται αποδεκτές οι προσφορές των παρεμβαίνόντων.

Αριθμός απόφασης: 45/2021

Με τις παρεμβάσεις τους αμφότεροι παρεμβαίνοντες επιδίδουν την απόρριψη της προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Μαργαρίτα Κανάβα

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί νόμιμο παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 15.000 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ***, την από 27.11.2020 πληρωμή στην *** και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης) το οποίο υπολογίζεται σε ποσοστό 0,5% της προϋπολογιζόμενης δαπάνης της σύμβασης σχετικά με την οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή, ήτοι 3.950.000,00 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Επειδή με την από 28.02.2020 διακήρυξη, ο αναθέτων φορέας προκήρυξε δημόσιο ηλεκτρονικό ανοικτό διαγωνισμό για το έργο « *** », με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, προϋπολογισθείσας συνολικά δαπάνης 4.898.000,00 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

3. Επειδή η *** ιδρύθηκε σε εφαρμογή του Ν.1069/1980 σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του οποίου, « *οι Δ.Ε.Υ.Α., εντός της περιοχής αρμοδιότητάς τους, είναι υπεύθυνες για: α) την παραγωγή και διανομή στους καταναλωτές του προϊόντος που καλείται «νερό ανθρώπινης κατανάλωσης», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία, β) τη συλλογή των λυμάτων από τους εγκεκριμένους καταναλωτές του οικείου ή των οικείων Δήμων και την παραγωγή του προϊόντος που καλείται «επεξεργασμένα αστικά λύματα, κατάλληλα για ασφαλή διάθεση στο περιβάλλον», όπως αυτό ορίζεται στην*

Αριθμός απόφασης: 45/2021

ισχύουσα νομοθεσία, γ) τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των έργων υδροληψίας, έργων επεξεργασίας νερού, δικτύων μεταφοράς νερού, δικτύων διανομής ύδρευσης, δικτύων αποχέτευσης Αριθμός απόφασης: 34 / 2020 3 ακάθαρτων και ομβρίων υδάτων, μονάδων επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων, διατάξεων διάθεσης του προϊόντος της περίπτωσης β', καθώς και μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης του υπολείμματος των ανωτέρω διαδικασιών επεξεργασίας της περιοχής αρμοδιότητάς τους». Ως εκ τούτου, η διαδικασία ανάθεσης διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ δυνάμει του άρθρου 222 παρ.2 σε συνδυασμό με το άρθρο 230 του Ν. 4412/2016.

4. Επειδή, το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ στις 28.02.2020 με Α.Δ.Α.Μ. *** καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε αύξοντα αριθμό *** .

5. Επειδή ο διαγωνισμός που προκήρυξε ο αναθέτων φορέας ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του Ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρο 345 του Ν. 4412/2016.

6. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 28.11.2020 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους την 18.11.2020, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από τον προσφεύγοντα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016, και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4 και την παρ. 2 του άρθ. 8 του Π.Δ. 39/2017.

7. Επειδή την 1.12.2020 ο αναθέτων φορέας προέβη στην προβλεπόμενη, από το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017, κοινοποίηση της

Αριθμός απόφασης: 45/2021

υπό κρίση προσφυγής σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού.

7. Επειδή με την υπ' αριθμ. 2066/2020 Πράξη της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου, ορίστηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε ο αναθέτων φορέας να υποβάλει τις απόψεις του επί της υπό εξέταση προσφυγής.

8. Επειδή ο πρώτος παρεμβαίνων κατέθεσε στις 11.12.2020 ήτοι εμπροθέσμως, στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού, την με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 2248/2020 παρέμβασή του, για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς έχει κριθεί αποδεκτή η προσφορά του και ως εκ τούτου, επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης, ως προς την αποδοχή της προσφοράς του.

9. Επειδή ο δεύτερος παρεμβαίνων κατέθεσε στις 11.12.2020 ήτοι εμπροθέσμως, στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού, την με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 2250/2020 παρέμβασή του, για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς έχει κριθεί αποδεκτή η προσφορά του και ως εκ τούτου, επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης, ως προς την αποδοχή της προσφοράς του.

10. Επειδή ο αναθέτων φορέας απέστειλε στην ΑΕΠΠ την 17.12.2020 μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού τις απόψεις του επί της προσφυγής, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στον προσφεύγοντα μέσω της επικοινωνίας την 18.12.2020.

11. Επειδή στις 30.12.2020 ο προσφεύγων υπέβαλε μέσω της επικοινωνίας του διαδικτυακού τόπου του διαγωνισμού υπόμνημα επί των απόψεων του αναθέτοντος φορέα. Το ως άνω υπόμνημα κατατέθηκε εμπροθέσμως σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, όπως αυτό προστέθηκε με το ν. 4605/2019 (ΦΕΚ 52/Α/1-4-2019), δοθέντος ότι η συζήτηση για την εξέταση της προδικαστικής προσφυγής ορίστηκε στις 5.1.2021 και, ως εκ τούτου, λαμβάνεται υπόψη από το αποφασίζον Κλιμάκιο. Ωστόσο, δοθέντος ότι στο ισχύον κανονιστικό

Αριθμός απόφασης: 45/2021

πλαίσιο δεν προβλέπεται η κατάθεση υπομνήματος προς αντίκρουση των παρεμβάσεων, το ως άνω υπόμνημα κατά το αντίστοιχο σκέλος του ασκείται απαραδέκτως και δεν λαμβάνεται υπόψιν από το αποφασίζον Κλιμάκιο

12. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 39/2017.

13. Επειδή στον επίμαχο διαγωνισμό συμμετείχαν πέντε οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων ο προσφεύγων, ο πρώτος παρεμβαίνων και ο δεύτερος παρεμβαίνων, οι οποίοι υπέβαλαν τις με αριθμ. συστήματος 147864, 147650 και 147363 προσφορές τους αντίστοιχα. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 1/9.11.2020 Πρακτικό, η Επιτροπή Διαγωνισμού, αφού ήλεγξε τα δικαιολογητικά συμμετοχής και τις τεχνικές προσφορές όλων των διαγωνιζομένων διαπίστωσε ότι ήταν πλήρη και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της διακήρυξης και εισηγήθηκε την ανακήρυξη του προσφεύγοντος, ο οποίος κατατάχτηκε πρώτος σε σειρά μειοδοσίας, ως προσωρινός ανάδοχος, ενώ έπονται σε σειρά μειοδοσίας ο δεύτερος παρεμβαίνων και ο πρώτος παρεμβαίνων, οι οποίοι κατατάχτηκαν δεύτερος και τρίτος σε σειρά μειοδοσίας αντίστοιχα. Με την προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίθηκε το ως άνω Πρακτικό.

14. Επειδή, έχει κριθεί ότι διαγωνιζόμενος ο οποίος έχει ανακηρυχθεί προσωρινός μειοδότης της υπό ανάθεση σύμβασης, ως έχων υποβάλλει τη χαμηλότερη οικονομική προσφορά, δεν έχει, κατ' αρχήν, έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής και κατ' επέκταση, για την άσκηση αναστολής εκτέλεσης, κατά της αποδοχής της προσφοράς διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα που κατετάγη μετά από αυτόν στον πίνακα οικονομικών προσφορών (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 358, 356/2016, 714,2012, ΔΕφΑθ 276/2019).

Ωστόσο, λίαν προσφάτως εκρίθη (ΣΤΕ 1573/2019) ότι «*σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016 και 7 του π.δ/τος 39/2017 (Α' 33), η ενώπιον της ΑΕΠΠ παρέμβαση ασκείται προς διατήρηση του κύρους της προσβαλλόμενης με την ενώπιόν της προδικαστική προσφυγή*

Αριθμός απόφασης: 45/2021

πράξης, η εξέταση επί της ουσίας των προβαλλόμενων από την ήδη αιτούσα με την παρέμβασή της ενώπιον της ΑΕΠΠ αιτιάσεων κατά της αποδοχής της προσφοράς της ήδη παρεμβαίνουσας θα συνιστούσε επί της ουσίας διεύρυνση του αντικειμένου της διαφοράς κατά την ενδικοφανή διαδικασία, έτσι όπως αυτό προσδιορίστηκε από τους λόγους της προδικαστικής προσφυγής της , αποσκοπώντας στην ακύρωση της ενώπιον της ΑΕΠΠ πράξης και κατά το μέρος που με αυτήν είχε γίνει δεκτή η προσφορά της προσφεύγουσας (πρβλ. ΣτΕ 64/2019, 3345/2013 για την παρέμβαση σε αίτηση ακυρώσεως). Εξάλλου, η διαμορφωθείσα από το ΔΕΕ και το Συμβούλιο της Επικρατείας νομολογία περί του εννόμου συμφέροντος του “μη οριστικώς αποκλεισθέντος” να προβάλλει λόγους περί αποκλεισμού της προσφοράς ανθυποψηφίων του αποβλέποντας στην προσδοκία του περί ματαίωσης και επαναπροκήρυξης του διαγωνισμού, ούτως ώστε να του δοθεί η δυνατότητα να μετάσχει στο νέο διαγωνισμό θεραπεύοντας τις πλημμέλειες της προσφοράς του, στηρίζεται στην (πραγματική) προϋπόθεση ότι αυτός προβάλλει τις αιτιάσεις κατά των προσφορών των ανθυποψηφίων του ευθέως (και προφανώς και επικαίρως) με προδικαστική προσφυγή κατά των πράξεων με τις οποίες αυτές έγιναν δεκτές και όχι, ως εν προκειμένω, αμυνόμενος με παρέμβαση που ασκεί στο πλαίσιο προδικαστικής προσφυγής ανθυποψηφίου του κατά πράξης με την οποία έγινε δεκτή η προσφορά του ιδίου (μη οριστικώς αποκλεισθέντος). Το γεγονός δε ότι η αιτούσα είχε ανακηρυχθεί με την υπ’ αριθμ. απόφαση του ΔΣ της αναθέτουσας αρχής προσωρινή μειοδότηρια δεν αναιρούσε το έννομο συμφέρον της πρώτης ν’ ασκήσει επικαίρως προδικαστική προσφυγή και στη συνέχεια αυτοτελή αίτηση αναστολής κατά της πράξης αυτής προβάλλοντας αιτιάσεις σε σχέση με τη νομιμότητα της προσφοράς της..... Τούτο δε διότι τυχόν ευδοκίμηση της ασκηθείσης από την παρεμβαίνουσα προδικαστικής προσφυγής κατά της πράξεως με την οποία η αιτούσα είχε κηρυχθεί προσωρινή ανάδοχος, θα είχε ως αποτέλεσμα η προσφορά της να τεθεί εκτός της διαγωνιστικής διαδικασίας, με άμεσο αποτέλεσμα την κήρυξη της παρεμβαίνουσας ως προσωρινής αναδόχου.....».

Αριθμός απόφασης: 45/2021

Εξάλλου, όπως έχει κριθεί και από το ΔΕΕ (C-54/18 Cooperativa Animazione Valdocco Soc. Coop.soc. Impresa Sociale Onlus κατά Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo σκ. 36) κάθε προσφέρων ο οποίος θεωρεί ότι μια απόφαση με την οποία γίνεται δεκτή η συμμετοχή ανταγωνιστή σε διαδικασία συνάψεως δημόσιας συμβάσεως είναι παράνομη και ενέχει κίνδυνο να του προκαλέσει ζημία, έχει άμεσο έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής κατά της εν λόγω αποφάσεως, ανεξαρτήτως της ζημίας που μπορεί, επιπλέον, να απορρεύσει από την ανάθεση της συμβάσεως σε άλλον υποψήφιο. Η νομολογιακή αυτή αντιμετώπιση στηρίζεται στην ανάγκη τήρησης της αρχής ασφάλειας του δικαίου στο πλαίσιο των διαγωνιστικών διαδικασιών συνάψεως δημοσίων συμβάσεων δια της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία υλοποιείται μέσω της υποχρεώσεως των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων να προσβάλουν επικαίρως, σε σύντομο χρονικό διάστημα, τις πράξεις που τους προξενούν ή ενδέχεται να τους προξενήσουν ζημία, προκειμένου να μην υποχρεώνεται η αναθέτουσα αρχή να επαναλάβει ολόκληρη τη διαδικασία προς θεραπεία των παραβάσεων αυτών (βλ. σκέψεις 27-28, 36-37, 40-42 της ανωτέρω C-54/18). Περαιτέρω, η αναγνώριση και στον (αρχικό) προσωρινό ανάδοχο, εννόμου συμφέροντος ν' ασκήσει επικαίρως προδικαστική προσφυγή προβάλλοντας αιτιάσεις κατά των ανθυποψηφίων του κρίνεται πλέον επιβεβλημένη στην περίπτωση που, η διαγωνιστική διαδικασία διεξάγεται σε ένα μόνο στάδιο (ήτοι εκδίδεται μία μόνο εκτελεστή διοικητική πράξη με την οποία κρίνεται το νομότυπο των κατατεθεισών προσφορών από απόψεως πληρότητας των δικαιολογητικών συμμετοχής και επάρκειας των τεχνικών και οικονομικών προσφορών των συμμετεχόντων), δεδομένου ότι ο κίνδυνος ν' ανατραπεί το (αρχικώς) ευνοϊκό γι' αυτόν αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας και η εντεύθεν προκαλούμενη σε αυτόν ζημία ως εκ του αποκλεισμού του κατόπιν ασκήσεως και ευδοκιμήσεως της δεύτερης προδικαστικής προσφυγής με αντικείμενο τη νομιμότητα της προσφοράς του από τη δεύτερη

Αριθμός απόφασης: 45/2021

προσφεύγουσα, είναι χρονικά, τουλάχιστον, αμεσότερος (βλ. ad hoc ΣΤΕ 1573/2019 σκέψη 10).

Επομένως, βάσει της ως άνω πρόσφατης νομολογίας, ως πρώτη προϋπόθεση της συνδρομής εννόμου συμφέροντος προς άσκηση προδικαστικής προσφυγής εκ μέρους του αναδειχθέντος ως προσωρινού αναδόχου τίθεται, η άσκηση και ευδοκίμηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσφοράς του από ανθυποψήφιο αυτού. Ως εκ τούτου, εν προκειμένω, δοθέντος ότι αφενός μεν ο πρώτος παρεμβαίνων έχει ασκήσει τη με αριθμ. ΓΑΚ ΑΕΠΠ 1781/01-12-2020 προδικαστική προσφυγή του στρεφόμενος και κατά της απόδοξης της προσφοράς του προσφεύγοντος και αφετέρου ο δεύτερος παρεμβαίνων έχει ασκήσει τη με αριθμ. ΓΑΚ ΑΕΠΠ 1785/01-12-2020 προδικαστική προσφυγή του βάλλοντας επίσης κατά της αποδοχής της προσφοράς του προσφεύγοντος, ο τελευταίος καταρχήν έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής. Ωστόσο, βάσει της ως προεκτεθείσας νομολογίας και ανεξαρτήτως αν συνεπεία των προδικαστικών προσφυγών των παρεμβαινόντων η προσβαλλόμενη απόφαση κριθεί ακυρωτέα κατά το μέρος που δέχεται την προσφορά του προσωρινού αναδόχου, ο τελευταίος μετ' εννόμου συμφέροντος προβάλλει δια προδικαστικής προσφυγής λόγους περί αποκλεισμού των προσφορών ανθυποψηφίων του μόνον εφόσον αποβλέπει στην ματαίωση και επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού, ούτως ώστε να του δοθεί η δυνατότητα να μετάσχει στο νέο διαγωνισμό θεραπεύοντας τις πλημμέλειες της προσφοράς του. Εν προκειμένω, όπως έχει ήδη επισημανθεί υπό σκέψη 13, πέραν του προσφεύγοντος και των πρώτου και δεύτερου παρεμβαινόντων συμμετέχουν στο διαγωνισμό και οι οικονομικοί φορείς « *** » και « *** » κατά της αποδοχής της προσφοράς των οποίων δεν προβάλλει αιτιάσεις ο προσφεύγων ως προσωρινός ανάδοχος με την προδικαστική προσφυγή του. Επομένως, ακόμη και αν κριθεί αποδεκτή η προδικαστική προσφυγή του προσφεύγοντος δεν τίθεται ζήτημα ματαίωσης του υπό κρίση διαγωνισμού. Ακόμη όμως και αν, συνεπεία της άσκησης των προδικαστικών προσφυγών

Αριθμός απόφασης: 45/2021

των παρεμβαινόντων, κριθεί ακυρωτέα η προσβαλλόμενη και κατά το σκέλος που αφορά την αποδοχή των προσφορών των οικονομικών φορέων « *** » και « *** », ο προσφεύγων προβάλλει για το έννομο συμφέρον του προς άσκηση προσφυγής τα ακόλουθα: «...κάθε προσφέρων ο οποίος θεωρεί ότι μια απόφαση με την οποία γίνεται παρά το νόμο και/ή τη Διακήρυξη δεκτή η συμμετοχή ανταγωνιστή σε διαδικασία συνάψεως δημόσιας συμβάσεως ή, για την ταυτότητα του νομικού λόγου και ενέχει κίνδυνο να του προκαλέσει ζημία, έχει άμεσο έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής κατά της ενλόγω αποφάσεως, ανεξαρτήτως της ζημίας που μπορεί, επιπλέον, να απορρεύσει από την ανάθεση της συμβάσεως σε άλλον υποψήφιο. Η νομολογιακή αυτή αντιμετώπιση στηρίζεται στην ανάγκη τήρησης της αρχής ασφάλειας του δικαίου στο πλαίσιο των διαγωνιστικών διαδικασιών συνάψεως δημοσίων συμβάσεων δια της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία υλοποιείται μέσω της υποχρεώσεως των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων να προσβάλουν επικαίρως, σε σύντομο χρονικό διάστημα, τις πράξεις που τους προξενούν ή ενδέχεται να τους προξενήσουν ζημία, προκειμένου να μην υποχρεώνεται η αναθέτουσα αρχή να επαναλάβει ολόκληρη τη διαδικασία προς θεραπεία των παραβάσεων αυτών (βλ. σκέψεις 27-28, 36-37, 40-42 της ανωτέρω C-54/18). Ακόμη, δε, και ο Διαγωνιζόμενος ο οποίος έχει ανακηρυχθεί προσωρινός μειοδότης, δεν αποστερείται του εννόμου συμφέροντός του να ασκήσει επικαίρως προδικαστική προσφυγή κατά του, εν δυνάμει βλαπτικού γι' αυτή, σκέλους της προσβαλλομένης, δια του οποίου, παρά το νόμο και τη Διακήρυξη, κρίνονται αποδεκτές οι προσφορές των συνδιαγωνιζομένων του (οι οποίοι, σε κάθε περίπτωση, έχουν δικαίωμα να ασκήσουν και οι ίδιοι προσφυγή κατά της νομιμότητας συμμετοχής του ιδίου και ούτως να ανατρέψουν το, καταρχήν ευνοϊκό, για τον προσφεύγοντα διατακτικό της πράξης), δεδομένου, άλλωστε, ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 360 του Ν. 4412/2016, προδικαστική προσφυγή ασκεί «κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία

Αριθμός απόφασης: 45/2021

από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής, κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας...». Εν προκειμένω, λοιπόν, αν και αναδειχθείσα η ίδια προσωρινή μειοδότηρια, με έννομο συμφέρον στρέφεται η εταιρεία μας κατά του σκέλους της προσβαλλόμενης, με το οποίο (για τους κατωτέρω λεπτομερώς εκτιθέμενους λόγους) παρά το νόμο και τη Διακήρυξη, κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές των συνδιαγωνιζομένων σχημάτων, ενώ θα έπρεπε να έχουν απορριφθεί». Ως προκύπτει εκ των προαναφερθέντων ο προσφεύγων, ως προσωρινός ανάδοχος, δεν θεμελιώνει το έννομο συμφέρον του προς άσκηση της προδικαστικής προσφυγής στην προσδοκία του να ματαιώσει το διαγωνισμό και να συμμετέχει σε τυχόν επαναπροκήρυξή του, αλλά στη ζημία του από την παράνομη συμμετοχή των παρεμβαίνοντων επί του παρόντος διαγωνισμού, ήτοι με την προσφυγή δεν επιδιώκεται η ματαίωση της διαδικασίας αλλά αντίθετα η διατήρησή της σε ισχύ και δη ρητά η διατήρηση σε ισχύ του αποτελέσματος της διαδικασίας επ' ωφελεία του προσφεύγοντος προσωρινού αναδόχου και η συνέχιση της διαδικασίας με αποκλεισμό συνδιαγωνιζομένων (βλ. ΑΕΠΠ 506-507/2020, 729-730/2020, 1508-1509/2020). Συνεπώς, και σύμφωνα με τα ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή του προσφεύγοντος ασκείται άνευ εννόμου συμφέροντος και τυγχάνει απορριπτέα ως απαραδέκτως ασκηθείσα.

Επειδή κατά την μειοψηφούσα γνώμη της Προέδρου του Κλιμακίου Ε. Αψοκάρδου, η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του εν θέματι διαγωνισμού της οποίας η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενη, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή των προσφορών των έτερων συνδιαγωνιζόμενων εταιρειών, ερειδόμενο στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφορά τους (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση. Εξάλλου, όπως έχει κριθεί και από το ΔΕΕ (C-54/18

Αριθμός απόφασης: 45/2021

Cooperativa Animazione Valdocco Soc. Coop.soc. Impresa Sociale Onlus κατά Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo σκ. 36) κάθε προσφέρων ο οποίος θεωρεί ότι μια απόφαση με την οποία γίνεται δεκτή η συμμετοχή ανταγωνιστή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης είναι παράνομη και ενέχει κίνδυνο να του προκαλέσει ζημία, έχει άμεσο έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης, ανεξαρτήτως της ζημίας που μπορεί, επιπλέον, να απορρεύσει από την ανάθεση της σύμβασης σε άλλον υποψήφιο. Η νομολογιακή αυτή αντιμετώπιση στηρίζεται στην ανάγκη τήρησης της αρχής ασφάλειας του δικαίου στο πλαίσιο των διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων δια της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία υλοποιείται μέσω της υποχρέωσης των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων να προσβάλουν επικαίρως, σε σύντομο χρονικό διάστημα, τις πράξεις που τους προξενούν ή ενδέχεται να τους προξενήσουν ζημία, προκειμένου να μην υποχρεώνεται η αναθέτουσα αρχή να επαναλάβει ολόκληρη τη διαδικασία προς θεραπεία των παραβάσεων αυτών (βλ. σκέψεις 27-28, 36-37, 40-42 της ανωτέρω C-54/18, ΣτΕ 1573/2019). Εν προκειμένω, εφόσον κατά τα ως άνω οι παρεμβαίνουσες, οι οποίες βρίσκονται στη δεύτερη και τρίτη θέση σε σειρά μειοδοσίας, έχουν έχει ασκήσει προδικαστικές προσφυγές ενώπιον της ΑΕΠΠ προβάλλοντας αιτιάσεις κατά της αποδοχής της προσφοράς της προσφεύγουσας και προσωρινής αναδόχου και, ως εκ τούτου, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα έχει ανακηρυχθεί με την προσβαλλόμενη προσωρινή μειοδότηρια δεν αναιρεί το έννομο συμφέρον της ν' ασκήσει επικαίρως προδικαστική προσφυγή και στη συνέχεια αυτοτελή αίτηση αναστολής κατά της πράξης ανακήρυξης της προβάλλοντας αιτιάσεις σε σχέση με τη νομιμότητα των προσφορών των παρεμβαίνουσών, εφόσον η ευδοκίμηση της ασκηθεισών από τις παρεμβαίνουσες προδικαστικών προσφυγών τους κατά της πράξεως με την οποία η προσφεύγουσα έχει αναδειχθεί προσωρινή ανάδοχος, θα είχε ως αποτέλεσμα η προσφορά της να τεθεί εκτός της διαγωνιστικής διαδικασίας, με άμεσο αποτέλεσμα την κήρυξη

Αριθμός απόφασης: 45/2021

της δεύτερης σε σειρά κατάταξης παρεμβαίνουσας ως προσωρινής αναδόχου και της τρίτης σε σειρά κατάταξης στην κατάταξη της στη δεύτερη θέση στη σειρά μειοδοσίας. Ως δε έχει προσφάτως κριθεί, η μη αναγνώριση εννόμου συμφέροντος στην προσωρινή ανάδοχο με την αιτιολογία της μη επιδίωξης με την προσφυγή της ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας αλλά της διατήρησης σε ισχύ του αποτελέσματος της διαδικασίας επ' ωφελεία της, κλονίζει και την αιτιολογία της απόφασης της ΑΕΠΠ εφόσον με έτερη απόφαση της ΑΕΠΠ έχει κριθεί δεκτή η προσφυγή οικονομικού φορέα που προβάλλει αιτιάσεις κατά της προσωρινής αναδόχου (βλ. ΔΕφΘεσ Ν149/2020, σκ. 9-10). Και τούτο διότι αφενός μεν η σειρά κατάταξης δεν αποκλείει αυτόματα την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος εκ μέρους οιοδήποτε συμμετέχοντα και μη οριστικώς αποκλεισθέντα με έκδοση απόφαση επί αίτησης ακύρωσης, αφετέρου δε βασικό κριτήριο για τη στοιχειοθέτηση του εννόμου συμφέροντος αποτελεί το έγκυρο της προσφοράς του διαγωνιζόμενου και ο μη οριστικός αποκλεισμός του (ΔΕφΑθ 294/2020, σκ. 7). Εξάλλου, η αναγνώριση και στον (αρχικό) προσωρινό ανάδοχο εννόμου συμφέροντος ν' ασκήσει επικαίρως προδικαστική προσφυγή προβάλλοντας αιτιάσεις κατά των ανθυποψηφίων του κρίνεται πλέον επιβεβλημένη στην περίπτωση που η διαγωνιστική διαδικασία διεξάγεται σε ένα μόνο στάδιο (ήτοι εκδίδεται μία μόνο εκτελεστή διοικητική πράξη με την οποία κρίνεται το νομότυπο των κατατεθεισών προσφορών από απόψεως πληρότητας των δικαιολογητικών συμμετοχής και επάρκειας των τεχνικών και οικονομικών προσφορών των συμμετεχόντων), δεδομένου ότι ο κίνδυνος ν' ανατραπεί το (αρχικώς) ευνοϊκό γι' αυτόν αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας και η εντεύθεν προκαλούμενη σε αυτόν ζημία ως εκ του αποκλεισμού του κατόπιν ασκήσεως και ευδοκιμήσεως προδικαστικών προσφυγών με αντικείμενο τη νομιμότητα της προσφοράς του από τους ανθυποψηφίους του, είτε εκείνων των οποίων οι προσφορές έχουν γίνει ομοίως δεκτές είτε και όσων δεν έχουν οριστικώς αποκλεισθεί, είναι χρονικά, τουλάχιστον, αμεσότερος (ΣΤΕ 1573/2019, ΔΕφΘεσ Ν149/2020 και ΔΕφΑθ 276/2019). Ως εκ τούτου, η υπό

Αριθμός απόφασης: 45/2021

εξέταση προσφυγή ασκείται παραδεκτώως και πρέπει να εξεταστεί στην ουσία της.

15. Επειδή, σε συνέχεια της προηγούμενης σκέψης, η εξέταση των παρεμβάσεων καθίσταται άνευ αντικειμένου (Βλ. Παυλίδου Ε, «Οι αλυσιτελείς αιτήσεις ακυρώσεως στη νομολογία του ΣΤΕ», ΕφημΔΔ 2015, τ. 2, σελ. 256-257), και παρέλκει η συζήτησή τους, δοθέντος ότι σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016 η παρέμβαση ασκείται υπέρ της διατήρησης ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης η οποία, εν προκειμένω, δεν προσβάλλεται λόγω του απαραδέκτου της υπό εξέταση προσφυγής. Κατά την μειοψηφούσα γνώμη της Προέδρου του Κλιμακίου Ε. Αψοκάρδου, αμφότερες οι παρεμβάσεις πρέπει, κατά τα αναλυθέντα στην προηγούμενη σκέψη, να εξεταστούν στην ουσία τους.

16. Επειδή γίνεται δεκτή η εισήγηση.

17. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

18. Επειδή, ύστερα από τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, πρέπει να καταπέσει το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων (άρθρα 363 παρ.5 του ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου

Αριθμός απόφασης: 45/2021

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 5 Ιανουαρίου 2021 και εκδόθηκε την 8^η Ιανουαρίου 2021 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΕΙΡΗΝΗ ΑΨΟΚΑΡΔΟΥ**

**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΕΜΙΡΤΖΗΟΓΛΟΥ**